

Collaborative Network Administration to Promote Student Life Skills under Nong Khai Secondary Educational Service Area Office

Nitinai Isaranukul¹, Sittichai Sonsupee² & Nitas Masalee^{3*}

¹ Faculty of Interdisciplinary Studies, Khon Kaen University

² Faculty of Interdisciplinary Studies, Khon Kaen University

³ Faculty of Interdisciplinary Studies, Khon Kaen University

* Corresponding author: E-mail: nitinai.i@kkumail.com

Abstract

This research aimed to: 1) study the current conditions, desired conditions, and needs of collaborative network administration for promoting student life skills under the Nong Khai Secondary Educational Service Area Office, and 2) develop appropriate administrative guidelines to enhance such collaboration. A mixed-methods approach was employed in two phases: a quantitative phase, involving 278 administrators and teachers as the sample group, and a qualitative phase, in which semi-structured interviews were conducted with experts. The findings revealed that: 1) The current condition was at a moderate level. The highest mean was found in collaborative operations, while the lowest means were in shared vision setting and evaluation and improvement. The desired condition was at the highest level, with shared vision setting having the highest mean, and member identification the lowest. The PNIModified index ranged from 0.344 to 0.473, with the highest need in the area of shared vision setting. 2) The proposed guidelines for effective network administration to promote student life skills comprised five key components: (1) Member identification (2) Vision Alignment and Setting (3) Information Sharing and Interaction (4) Collaborative Implementation (5) Evaluation and Improvement.

Keywords: Administration, Collaborative Network, Life Skills

การบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

นิตินัย อิศรานุกุล¹, สิทธิชัย สอนสุภี² และนันทน์ มาสาสิทธิ์^{3*}

1 คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2 คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3 คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

* Corresponding author. E-mail: nitinai.i@kkumail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย และ 2) ศึกษาแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน แบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารและครูจำนวน 278 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยแบบสอบถามถึงโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการดำเนินงานร่วมกันมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม และด้านการประเมินผลและการปรับปรุงงานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่ายมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) อยู่ระหว่าง 0.344–0.473 ลำดับสูงสุดคือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม 2) แนวทางการบริหารเครือข่ายเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียน ประกอบด้วย (1) การกำหนดสมาชิกเครือข่าย (2) การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม (3) การมีปฏิสัมพันธ์สื่อสาร (4) การดำเนินงานร่วมกัน (5) การประเมินผลและการปรับปรุงงาน

คำสำคัญ: การบริหาร, เครือข่ายความร่วมมือ, ทักษะชีวิต

บทนำ

การระบาดของโควิด-19 เป็นเหตุการณ์ครั้งใหญ่ที่ทำให้โลกเปลี่ยนไป ซึ่งถือเป็นตัวแปรสำคัญที่บีบคั้นให้ทุกคนต้องปรับตัวในหลาย ๆ ด้าน และการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจที่ถดถอยยังส่งผลโดยตรงต่อการศึกษา ในเด็กที่ครอบครัวยังมีผู้ปกครองไม่มีงานทำ นอกจากนี้การพัฒนาของเทคโนโลยีทำให้ผู้คนเสพติดความสบายที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและอารมณ์ของมนุษย์ โมเดล BANI WORLD ที่เสนอโดยนักมานุษยวิทยาอเมริกันอธิบายว่า โลกทุกวันนี้มีความเปราะบาง (Brittle), เต็มไปด้วยความวิตกกังวล (Anxious), ไม่เป็นเส้นตรง (Non-linear) และยากต่อความเข้าใจ (Incomprehensible) ดังนั้นมนุษย์จึงต้องเตรียมทักษะมากกว่าความรู้ในห้องเรียน เพื่อรับมือกับโลกที่ไม่แน่นอน (อักษรเจริญทัศน์, 2567) ความท้าทายหนึ่งในโลก BANI คือ การคาดเดาไม่ได้ (N) การเตรียมความพร้อมรับมือกับสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต และทักษะการปรับตัวจึงเป็นสิ่งสำคัญไม่ว่าโลกจะเปลี่ยนไปเช่นไร (Educathai, 2567)

“ทักษะชีวิต” ถูกกำหนดให้เป็นทักษะที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้ ซึ่งช่วยให้สามารถรับมือกับชีวิตประจำวัน รวมทั้งพัฒนาและประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงาน และการใช้ชีวิตในสังคม (UNESCO, 2564) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้นำ “การพัฒนาทักษะชีวิต”

บรรจุไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยระบุในสมรรถนะผู้เรียนข้อ 4 ว่า “ผู้เรียนมีความสามารถในการพัฒนาทักษะชีวิต” ได้กำหนดองค์ประกอบสำคัญของทักษะชีวิตครอบคลุม 4 ด้าน คือ 1) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตัวเองและผู้อื่น 2) การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 3) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด 4) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น รวมถึงสนับสนุนให้ครูทุกคนทำความเข้าใจกับทักษะชีวิต ตลอดจนนำทักษะชีวิตสู่การเรียนการสอน ทั้งที่ดำเนินการอยู่แล้วและจะพัฒนาให้มีความเข้มข้นยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2564 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ในส่วนของการจัดการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท โดยใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์สามารถแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) พัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้และทักษะชีวิต เพื่อเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตและสร้างอาชีพ อาทิ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สุขภาวะและทัศนคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 6 ข้อ 2 ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในการจัดการศึกษา ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 “การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน” เป็นแนวคิดสำคัญที่บัญญัติไว้ในมาตรา 54 วรรคสอง ซึ่งกำหนดให้ “รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล” (ศูนย์บูรณาการพันธกิจสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, 2564)

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกองค์กรและหน่วยงานทางการศึกษาในลักษณะของเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งเป็นการรวมตัวของบุคคลหรือหน่วยงานที่มีเป้าหมายร่วมกัน เพื่อดำเนินกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ เครือข่ายนี้ช่วยเชื่อมโยงกระบวนการปฏิบัติระหว่างระบบและบทบาทของแต่ละฝ่ายเข้าด้วยกันโดยสมัครใจ เน้นการมีส่วนร่วมแบบแนวนอน ทั้งในด้านการคิดวางแผน ตัดสินใจ ดำเนินการ ติดตามประเมินผล และแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกัน (วิทยา สุตรัก, 2566) สอดคล้องกับ จิราธิวัฒน์ วงศ์โยธา (2567) ที่กล่าวว่า เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิผล การมีส่วนร่วมของสถาบันศาสนา ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน และผู้ประกอบการ ให้เข้ามามีบทบาทในสถานศึกษามากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนที่ขาดทรัพยากรทางการศึกษา (หวนใจ เวียงยิ่ง, 2565) การบริหารเครือข่ายความร่วมมือก่อให้เกิดการยกระดับการแก้ไขปัญหา นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย เป็นหน่วยงานที่ให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยมีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน รวมถึงการสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และทักษะชีวิตของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย, 2566)

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

หนองคาย เพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและหน่วยงานทางการศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับทักษะชีวิต

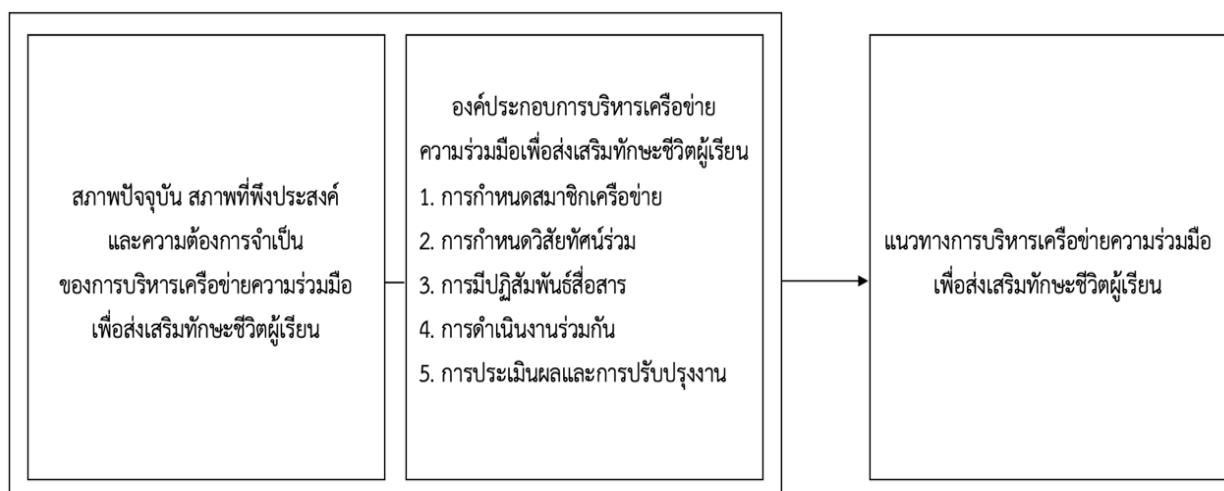
“ทักษะชีวิต” (Life Skills) เป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาระดับพื้นฐาน ซึ่งมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีคุณภาพ และสามารถเผชิญกับความท้าทายต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้ระบุให้ทักษะชีวิตเป็นหนึ่งในสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โดยเฉพาะ “ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต” ที่หมายถึง การใช้กระบวนการคิดและการกระทำในการดำรงชีวิต การเรียนรู้ด้วยตนเอง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม องค์การระดับโลก เช่น องค์การอนามัยโลก (WHO, 2020) และยูนิเซฟ (UNICEF, 2019) ต่างเห็นพ้องว่า ทักษะชีวิตเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลง และใช้ชีวิตอย่างมีความสุข โดยครอบคลุมความสามารถ ทักษะคิด และสมรรถนะทางอารมณ์และสังคม เช่น การคิดเชิงวิพากษ์ การสื่อสาร การตัดสินใจ การจัดการความเครียด และการสร้างสัมพันธ์ภาพอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งช่วยเสริมการเรียนรู้พื้นฐานและการมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างยั่งยืน นักวิชาการหลายท่านเห็นตรงกันว่าทักษะชีวิตเป็นความสามารถที่เกิดจากทั้งการเรียนรู้และการฝึกฝน เช่น วารินทร์พร พันเพ็ญฟู (2565) ที่ชี้ว่า ทักษะชีวิตคือเครื่องมือในการปรับตัว ดำรงชีวิต และเผชิญกับสถานการณ์ที่หลากหลาย ขณะที่สุรสิทธิ์ ช่วยบุญ (2565) เน้นย้ำการใช้ความรู้ร่วมกับอารมณ์และมนุษย์สัมพันธ์ในการจัดการสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดเครือข่ายความร่วมมือ

การส่งเสริมทักษะชีวิตไม่อาจเกิดขึ้นได้โดยลำพังเฉพาะในห้องเรียนหรือภายในสถานศึกษาเท่านั้น หากแต่จำเป็นต้องอาศัย “การบริหารเครือข่ายความร่วมมือ” (Collaborative Network Management) กับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการบริหารลักษณะนี้เป็นกระบวนการที่มุ่งสร้างความร่วมมือเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ผ่านการใช้ทรัพยากร ความรู้ และศักยภาพของแต่ละองค์กรอย่างเต็มที่ Moordiningsih Moordiningsih (2024) กล่าวว่า ความร่วมมือคือกระบวนการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างแนวคิดและแก้ไขปัญหาไปพร้อมๆ กันตามวิสัยทัศน์ร่วมกัน ในองค์กรที่พึ่งพาซึ่งกันและกัน ความร่วมมือเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างสรรค์ ความร่วมมือจึงเป็นสิ่งสำคัญในการบรรลุผลลัพธ์ที่ดีที่สุดในที่แก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน Mifsud (2020) อธิบายว่า มีหลายสาเหตุที่อธิบายการรวมเครือข่ายเข้ากับการศึกษารูปแบบโรงเรียนเดียวแบบดั้งเดิมกำลังพัฒนาไปสู่รูปแบบองค์กรที่ซับซ้อนมากขึ้น จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว การสร้างความรู้ร่วมกัน และการแบ่งปันข้อมูลในระดับห้องเรียน ระดับโรงเรียน และสังคม International Life Sciences Institute (2025) กล่าวว่า เครือข่ายความร่วมมือเป็นเครือข่ายที่เชื่อมโยงกันของบุคคลและองค์กรที่พร้อมจะใช้ประโยชน์จากเวลา ข้อมูลเชิงลึก และทรัพยากรของตนเพื่อสร้างผลกระทบที่ยิ่งใหญ่ ความสำเร็จขึ้นอยู่กับความสามารถของเครือข่ายใน

การแลกเปลี่ยนความคิด สร้างความสัมพันธ์ สรรวจโอกาส แบ่งปันพลังและทรัพยากร และจุดประกายนวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนซึ่งเป็นประโยชน์ร่วมกัน สุธา มงคลสิทธิ์ (2562) เน้นว่าเครือข่ายที่ดีต้องมีโครงสร้างเป็นระบบ เปิดกว้าง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิก ส่วนศักรินทร์ สมพิศนภา (2565) กล่าวถึงบทบาทของผู้อำนวยการสถานศึกษาในฐานะผู้นำที่ต้องบริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ อย่างบูรณาการเพื่อสนับสนุนเป้าหมายทางการศึกษาอย่างแท้จริง จิระศักดิ์ สร้อยคำ (2561) พบว่า องค์ประกอบของการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ 2) การมีส่วนร่วม 3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และติดต่อสื่อสาร 4) โครงสร้างการบริหาร และ 5) การระดมทรัพยากร สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2562) ได้ศึกษาองค์ประกอบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า มี 5 องค์ประกอบ คือ 1) การกำหนดสมาชิกเครือข่าย 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเครือข่าย 3) การสื่อสารและปฏิสัมพันธ์กัน 4) ภาวะผู้นำของผู้ประสานงานเครือข่าย และ 5) การประเมินผลและการปรับปรุงงาน หวานใจ เวียงยั้ง (2565) พบว่า องค์ประกอบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1) การตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 2) การกำหนดวิสัยทัศน์ของเครือข่าย 3) การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ของเครือข่าย 4) การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่าย 5) การประเมินผลและการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของเครือข่าย 6) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสื่อสาร และ 7) การประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย ธนากร อินตา (2566) กล่าวว่า ผลวิจัยของการศึกษาการบริหารเครือข่ายความร่วมมือของสถานศึกษากับสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดลำปาง พบว่าองค์ประกอบ คือ 1) การกำหนดสมาชิกเครือข่าย 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 4) การสื่อสารประสานงานเครือข่าย และ 5) การติดตามประเมินผลและการปรับปรุง จิรารัตน์ วงศ์โยธา (2567) กล่าวว่า องค์ประกอบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) การเสริมสร้างศักยภาพเครือข่าย 3) การมีส่วนร่วมของเครือข่าย 4) การมีปฏิสัมพันธ์และสื่อสาร 5) การประเมินผลและการปรับปรุงงาน

จากการศึกษาองค์ประกอบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียน สามารถนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบ ได้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดสมาชิกเครือข่าย 2) การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม 3) การมีปฏิสัมพันธ์สื่อสาร 4) การดำเนินงานร่วมกัน และ 5) การประเมินผลและการปรับปรุงงาน โดยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ด้วยแบบแผนเชิงอธิบาย (Explanatory Sequential Design) (Creswell, 2013) แบ่งออกเป็น 2 ระยะ โดยระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณแล้วนำผลการวิจัยที่ได้ใช้เป็นข้อมูลในการสร้างเครื่องมือสำหรับสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สำหรับการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2 ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

ระยะที่ 1 การศึกษาเชิงปริมาณ

1. **ประชากรในการวิจัย** คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ปีการศึกษา 2567 จำนวน 31 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 71 คน ครูจำนวน 1,011 คน รวมทั้งสิ้น 1,082 คน

2. **กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย** คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ปีการศึกษา 2567 โดยใช้เกณฑ์กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 18 คน ครู จำนวน 260 คน รวมทั้งสิ้น 278 คน จาก 31 โรงเรียน

3. **วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง** การวิจัยนี้ได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งขนาดของโรงเรียน โดยจำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ จากนั้นทำการเทียบสัดส่วนเพื่อให้ได้มาซึ่งขนาดของกลุ่มตัวอย่างและทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากรในแต่ละขนาดของโรงเรียน

4. **การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือด้วยตนเอง เพื่อเก็บข้อมูลตามกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์การวิจัย มีวิธีการดังนี้

1) ศึกษาและสังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียน

2) ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้เกณฑ์ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 - 1.00

3) ร่างแบบสอบถามโดยใช้ประเด็นขององค์ประกอบและตัวชี้วัด

4) สร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

5) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยเพื่อประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Item Objective Congruence: IOC) และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

6) ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ที่มีบริบทคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยค่าความเชื่อมั่นที่อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้จะต้องมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2546) ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.973

ระยะที่ 2 การศึกษาเชิงคุณภาพ

1. ผู้วิจัยได้นำข้อค้นพบที่ได้จากระยะที่ 1 มาสรุปเพื่อกำหนดประเด็นข้อคำถามในการสร้างแบบสัมภาษณ์และร่างแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน

2. ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและยืนยันแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบและยืนยันแนวทาง จำนวน 3 คน ใช้เกณฑ์ในการพิจารณาคือ 1) ดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับนโยบาย จำนวน 1 คน 2) ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา 5 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน

3. ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาคูณสมบัติ ดังนี้ 1) ผู้บริหารระดับนโยบายผู้มีประสบการณ์ในการบริหาร 5 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก 2) ผู้บริหารสถานศึกษาผู้มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษา 5 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก 3) ศึกษานิเทศก์ผู้มีประสบการณ์การทำงาน 5 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1) ผู้วิจัยทำบันทึกหนังสือถึงคณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่นวิทยาเขตหนองคาย เพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสอบถาม ในรูปแบบลิงค์หรือ QR Code แบบสอบถามออนไลน์ โดยใช้ Google Forms ทางไปรษณีย์ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ตามวัน เวลาสถานที่ตามนัดหมาย

4) ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และสรุปผลการสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 6 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) การศึกษาเชิงปริมาณ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS โดยหาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2) การศึกษาเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นเทคนิคที่ผู้วิจัยใช้ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาสาระอย่างเป็นระบบ โดยระบุประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ซึ่งผู้วิจัยได้นำเนื้อหาข้อความจากตอนสำคัญของผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กล่าวถึงมาสนับสนุนแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียนที่ได้จากแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ผลการวิจัย สภาพที่เป็นปัจจุบันอยู่ในระดับ ปานกลาง การดำเนินงานร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม และการประเมินผล และปรับปรุงงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากัน สภาพที่พึงประสงค์ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ซึ่งการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการกำหนดสมาชิกเครือข่าย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ภาพรวมพบว่า ค่า $PNI_{Modified}$ อยู่ระหว่าง 0.344 ถึง 0.473 ลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ลำดับที่ 1 คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม ลำดับที่ 2 คือ ด้านการประเมินผลและการปรับปรุงงาน ลำดับที่ 3 ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย ลำดับที่ 4 ด้านการมีปฏิสัมพันธ์สื่อสาร ตามลำดับ และลำดับที่ 5 คือ ด้านการดำเนินงานร่วมกัน

2. แนวทางในการพัฒนาการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ควรดำเนินดังนี้ (1) ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย โรงเรียนควรสรรหาและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานวิชาการและงบประมาณสนับสนุนการส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียน เพื่อเข้ามาเสริมศักยภาพเครือข่าย จัดประชุมเพื่อกำหนดคุณลักษณะ บทบาท และความร่วมมือของสมาชิกให้ชัดเจน และมีการทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันเพื่อระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการทำงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน (2) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม โรงเรียนควรใช้การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจและการรับรู้ตรงกัน ซึ่งจะช่วยให้นโยบายสามารถขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิสัยทัศน์ที่กำหนดควรคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ และต้องส่งผลโดยตรงต่อการยกระดับคุณภาพของผู้เรียนในด้านต่างๆ อีกทั้งควรสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชนท้องถิ่น (3) ด้านการมีปฏิสัมพันธ์สื่อสาร โรงเรียนควรมีการจัดทำบันทึกหรือฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างสมาชิกเครือข่ายอย่างเป็นระบบ ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกเครือข่าย เปิดโอกาสให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียน (4) ด้านการดำเนินงานร่วมกัน โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการสนับสนุนขวัญและกำลังใจแก่สมาชิกเครือข่าย มีการจัดประชุมร่วมกับสมาชิกเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมกันวางแผน ติดตาม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการส่งเสริมทักษะชีวิตของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ (5) ด้านการประเมินผลและการปรับปรุงงาน โรงเรียนควรจัดตั้งคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อทำหน้าที่ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินความก้าวหน้าอย่างเป็นระบบ พัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูลที่มีความปลอดภัยและสามารถเข้าถึงได้ง่าย จัดทำเล่มสรุปรายงานประจำปีที่แสดงผลการดำเนินงานของเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนางานและเป็นแนวทางในการวางแผนในอนาคตอย่างมีทิศทาง

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษาพบว่า การบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคายมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ กริช ธีรางศุ (2564) โดยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด รองลงมาคือการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน และการมีวิสัยทัศน์ร่วม ส่วนการบริหารจัดการเครือข่ายอยู่ในลำดับสุดท้าย ทั้งนี้สอดคล้องกับผลวิจัยของ หวานใจ เวียงยั้ง (2565) ที่ชี้ว่า สภาพปัจจุบันของ

เครือข่ายในโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน แต่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ของเครือข่าย และเน้นการประเมินผล การประสานงาน การสื่อสาร และการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ตามลำดับ จากผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้สมาชิกเครือข่ายได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและบริบทของโรงเรียนและชุมชน เพื่อกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม พร้อมสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจตรงกัน และมีการติดตาม ทบทวน ปรับปรุงวิสัยทัศน์ให้ทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสอดคล้องกับ จิรารัตน์ วงศ์โยธา (2567) ที่ระบุว่า ควรสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของวิสัยทัศน์ร่วม กำหนดเป้าหมายและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการวางแผนและติดตามความก้าวหน้า วิทยา สดรัก (2566) ระบุว่า วิสัยทัศน์ร่วมช่วยนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ และสมาชิกเครือข่ายพร้อมยอมรับและปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ร่วม ขณะที่ หวานใจ เวียงยั้ง (2565) พบว่า การกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและเป็นไปได้เป็นความจำเป็นลำดับแรกของการบริหารเครือข่ายทางวิชาการของโรงเรียน ทำให้เกิดพลังร่วมกันในการมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ

2. จากผลการศึกษาแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของผู้เรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย มี 5 ด้านสำคัญ ได้แก่ การกำหนดสมาชิกเครือข่าย โดยเน้นการสรรหาและประสานงานกับหน่วยงานภายนอก การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การมีปฏิสัมพันธ์สื่อสารที่มีระบบข้อมูลและกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ การดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ และการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย (2566) แนวทางเหล่านี้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด PDCA และงานวิจัยของกริช อีรางค์ (2564) ที่เน้นการมีเป้าหมายร่วม การมีส่วนร่วม และการบริหารจัดการเครือข่ายเพื่อประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกัน สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2562) ได้เสนอ 3 กลยุทธ์ คือ การก่อตั้ง การพัฒนา และการประเมินผลเครือข่ายซึ่งสอดคล้องกับแนวทางข้างต้น นอกจากนี้ จิรารัตน์ วงศ์โยธา (2567) ยังเน้นย้ำถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมจากชุมชนและองค์กรท้องถิ่นในการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของนโยบายรัฐ โดยเฉพาะในสถานศึกษาที่ขาดแคลนทรัพยากร ซึ่งทั้งหมดนี้ชี้ให้เห็นว่าการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่ยั่งยืนต้องอาศัยการมีส่วนร่วม วิสัยทัศน์ร่วม และระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และการประเมินแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ซึ่งมีประสบการณ์ด้านการบริหารและจัดการเรียนการสอน พบว่ามีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด โดยผ่านการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพตามกรอบวิจัย ก่อนนำไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจนมีความสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย (2566) แนวทางนี้สามารถประยุกต์ใช้ได้กับสถานศึกษาทุกขนาดในพื้นที่ และสอดคล้องกับแนวคิดของกริช อีรางค์ (2564) ที่เสนอให้การบริหารเครือข่ายต้องมีวิสัยทัศน์ร่วม การมีส่วนร่วม และการปฏิสัมพันธ์ที่ต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการ PDCA ขณะเดียวกัน สุรเดช รอดจินดา (2562) ยืนยันว่าแนวทางที่พัฒนาขึ้นนั้นถูกต้อง เหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาและเขตพื้นที่

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษาในระยะที่ 1 ซึ่งได้องค์ประกอบของการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียน ประกอบด้วย 1) การกำหนดสมาชิกเครือข่าย 2) การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม 3) การมีปฏิสัมพันธ์สื่อสาร 4) การดำเนินงานร่วมกัน และ 5) การประเมินผลและการปรับปรุงงาน จากนั้น

นำไปศึกษาสภาพความเป็นจริงของการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย และนำผลการศึกษามาจัดลำดับความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาแนวทางในการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ที่มีคุณภาพและสามารถปฏิบัติได้จริง ตาม MVICE Model

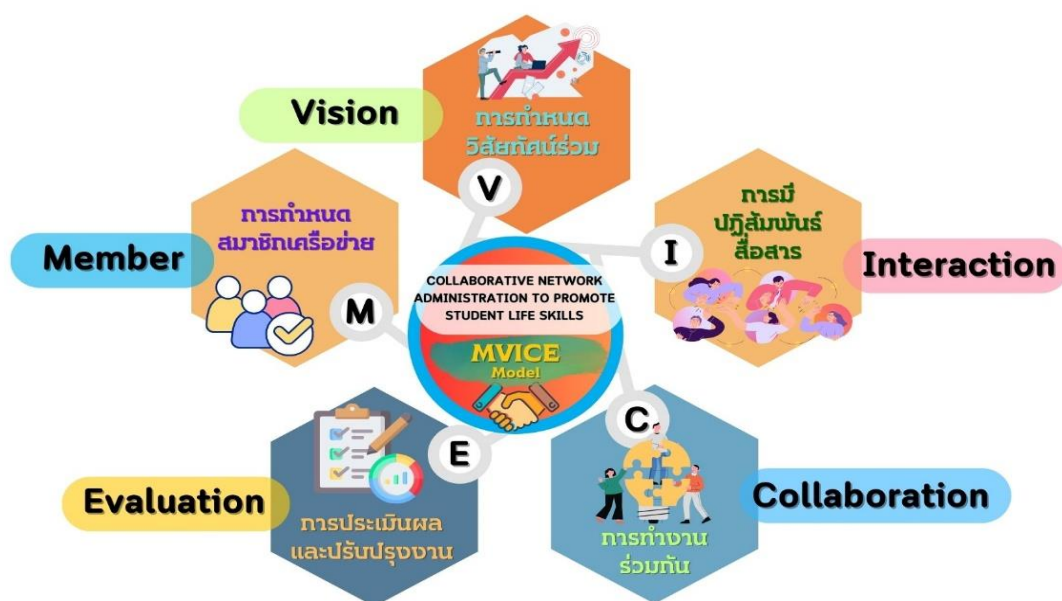
M = Member Identification การกำหนดสมาชิกเครือข่าย โรงเรียนควรสรรหาและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานวิชาการและงบประมาณสนับสนุนการส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียน เพื่อเข้ามาเสริมศักยภาพเครือข่าย จัดประชุมเพื่อกำหนดคุณลักษณะ บทบาท และความร่วมมือของสมาชิกให้ชัดเจน และมีการทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันเพื่อระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการทำงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

V = Vision Alignment and Setting การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม โรงเรียนควรใช้การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจและการรับรู้ตรงกัน ซึ่งจะช่วยให้นโยบายสามารถขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิสัยทัศน์ที่กำหนดควรคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ และต้องส่งผลโดยตรงต่อการยกระดับคุณภาพของผู้เรียนในด้านต่างๆ อีกทั้งควรสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และชุมชนท้องถิ่น

I = Information Sharing and Interaction การมีปฏิสัมพันธ์สื่อสาร โรงเรียนควรมีการจัดทำบันทึกหรือฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างสมาชิกเครือข่ายอย่างเป็นระบบ ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกเครือข่าย เปิดโอกาสให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียน

C = Collaborative Implementation การดำเนินงานร่วมกัน โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการสนับสนุนขวัญและกำลังใจแก่สมาชิกเครือข่าย มีการจัดประชุมร่วมกับสมาชิกเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมกันวางแผน ติดตาม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการส่งเสริมทักษะชีวิตของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

E = Evaluation and Improvement การประเมินผลและการปรับปรุงงาน โรงเรียนควรจัดตั้งคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อทำหน้าที่ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินความก้าวหน้าอย่างเป็นระบบ พัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูลที่มีความปลอดภัยและสามารถเข้าถึงได้ง่าย จัดทำเล่มสรุปรายงานประจำปีที่แสดงผลการดำเนินงานของเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนางานและเป็นแนวทางในการวางแผนในอนาคตอย่างมีทิศทาง ดังแสดงในภาพที่ 2 ต่อไปนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียน ด้านความต้องการที่จะพัฒนามีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม ดังนั้น โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้สมาชิกเครือข่ายความร่วมมือได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและบริบทของโรงเรียนและชุมชนเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับความต้องการกับบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น วิสัยทัศน์ควรกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมในการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนให้มีทิศทางและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องมีการสื่อสารวิสัยทัศน์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และเข้าใจตรงกัน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมาย ควรมีการติดตามประเมินผลและทบทวนวิสัยทัศน์เป็นระยะ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และมีการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ

2. จากผลการวิจัย พบว่า แนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียนที่ได้ นั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคายหรือหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์พัฒนาเพื่อยกระดับการจัดการศึกษาและคุณภาพผู้เรียน

3. จากผลการวิจัย พบว่า ควรมีการพัฒนาการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียน โดยการนำเทคโนโลยีมาปรับประยุกต์ใช้กับทุกองค์ประกอบ ทุกขั้นตอนในการดำเนินงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงานเพื่อให้เกิดผลแก่ผู้เรียนมากที่สุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. นำแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียน นำไปทำวิจัยและพัฒนาในรูปแบบ (R&D) เพื่อให้ได้แนวปฏิบัติที่ดีเป็นประโยชน์สำหรับสถานศึกษาอื่นที่มีบริบทใกล้เคียงกัน และนำไปใช้เพื่อบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียนต่อไป

2. ควรมีการศึกษาโดยนำแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียนไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง หลากหลายพื้นที่และหลากหลายบริบท แล้วนำผลประเมิน พัฒนาปรับปรุงแนวทางให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

3. ควรมีการวิจัยเพื่อต่อยอดองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียนในครั้งต่อไปควรขยายผลการศึกษาให้ครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในวงกว้างมากยิ่งขึ้น เช่น การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง องค์กรภายนอก หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และเป็นการต่อยอดงานวิจัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กริช ธีรางศุ. (2564). แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 15(2), 20-31.
- จิระศักดิ์ สร้อยคำ. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 14(1), 24-31.
- จิรารัตน์ วงศ์โยธา. (2567). แนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ*, 25(2), 156-177.

- ธนากร อินตา. (2566). การบริหารเครือข่ายความร่วมมือของสถานศึกษากับสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาในจังหวัดลำปาง. *วารสารวิชาการและวิจัยสาขาวิชาชีพ*, 12(2), 45–60.
- วารินทร์ พินเฟื่องฟู. (2565). การเรียนรู้ทักษะชีวิตภายใต้ความปกติใหม่. *วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพฯ*, 9(2), 149-158.
- วิทยา สุตรีก. (2566). กลยุทธ์การบริหารจัดการเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 15(3), 289-303.
- ศักรินทร์ สมพิศนภา. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารศิลปการจัดการ*, 6(4), 1821-1843.
- ศูนย์บูรณาการพันธกิจสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์. (2564). *การพัฒนาเครือข่ายพันธกิจสัมพันธ์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น*. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2546). *การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สุดา มงคลสิทธิ์. (2562). กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนจังหวัดชลบุรี. *วารสารมหาจุฬานาครธรรมศร*, 6(10), 5843-5859.
- สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์. (2562). กลยุทธ์การบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 30(3), 199-214.
- สุรสิทธิ์ ช่วยบุญ. (2565). การประยุกต์ใช้ทฤษฎีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในทักษะชีวิต: กรณีศึกษาวัยรุ่นที่มีภาวะซึมเศร้า. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า*, 5(2), 1-13.
- สุรเดช รอดจินดา. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนบน. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 12(1), 1020-1042.
- หวนใจ เวียงยั้ง. (2565). ความต้องการจำเป็นของการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารวิชาการธรรมศาสตร์*, 22(1), 181-193.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *ทักษะชีวิต รหัสครูศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). *คู่มือการใช้เครื่องมือประเมินฯ ม.1-3*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย. (2566). *รายงานผลการดำเนินงาน*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- อักษรเจริญทัศน์. (2567). *สรุปให้รู้ตามทันโลกอนาคตการศึกษา EP.27: BANI World เรื่องของ “โลก” ที่ท้าทายการศึกษา*. กรุงเทพฯ: Aksorn Education.
- Educathai. (2567). *โลกเปราะบางกับการเตรียมทักษะในโลก BANI*.
<https://www.educathai.com/knowledge/articles/652>
- International Life Sciences Institute. (2025). *Collaboration*. ILSI. <https://ilagrifood.org/what-we-do/collaboration/>.

- Mifsud, D. 2020. *School Networks*. *Oxford Research Encyclopedia of Education*. Accessed February 5, 2020. <https://oxfordre.com/education/view/10.1093/acrefore/9780190264093.001.0001/acrefore-9780190264093-e-741>
- Moordiningsih Moordiningsih. (2024). Linking the dynamic capabilities, collaborative networks, and employee motivation on organization performance during the digital era. *Journal of Infrastructure*, 8(9), 1-17.
- World Health Organization. (2020). *Life skills education school handbook: Prevention of noncommunicable diseases*.
- UNESCO. 2564. *Reimagining our futures together: A new social contract for education*. Paris: UNESCO.
- UNICEF. (2019). *Comprehensive Life Skills Framework*. New Delhi, India.